

(ψηφιακά υπογεγραμμένο)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-2124524

Αθήνα, 05/02/2020
Αριθμ. Πρωτ.: 788/324713

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/υση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Μέτρα στήριξης ελαιοπαραγωγών Κρήτης»
ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 2568/12-12-2019**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Γ. Λογιάδης** , για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επιδιώκει να στέκεται αρωγός δίπλα στους ελαιοπαραγωγούς στην προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος προσβολής του ελαιόκαρπου από δάκο και του συνακόλουθου κινδύνου υποβάθμισης της ποιότητας του παραγόμενου ελαιολάδου.

Σύμφωνα με το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ), ο δάκος είναι ο σοβαρότερος εντομολογικός εκθρόος της ελιάς στη χώρα μας και σε ορισμένες άλλες παραμεσόγειες χώρες. Η ζημιά που προκαλεί δεν είναι μόνον ποσοτική, με τη μείωση της παραγωγής και την υποβάθμιση της εμπορικής αξίας του καρπού, αλλά και ποιοτική, με την υποβάθμιση των οργανοληπτικών ιδιοτήτων του παραγόμενου ελαιόλαδου.

Για την εκτίμηση της προσβολής του ελαιόκαρπου, πρέπει να γίνονται τακτικές δειγματοληψίες καρπών (δεκαπενθήμερες ή μηνιαίες) από τον Ιούλιο έως την έναρξη της συγκομιδής. Η παρακολούθηση της πληθυσμιακής διακύμανσης του δάκου γίνεται με παγίδες τύπου McPhail, που περιέχουν, ως ελκυστικό, αμμωνιακά άλατα 2% ή υδρολυμένες πρωτεΐνες 2% (φθινόπωρο), συχνά με την προσθήκη βόρακα και αναρτώνται στο εσωτερικό της κόμης του δέντρου.

Επισημαίνεται ότι η αντιμετώπιση του εντόμου βασίζεται σε χημικά και καλλιεργητικά μέτρα. Για τη χημική αντιμετώπισή του εφαρμόζονται δολωματικοί ψεκασμοί ή ψεκασμοί καλύψεως. Για την επιτυχία των ψεκασμών πρέπει το ποσοστό καρποφορίας των δέντρων να είναι πάνω από 30% και ο καρπός να είναι επιδεκτικός ωτοκίας. Σε περιοχές στις οποίες υπάρχει ιστορικό υψηλών

πληθυσμών, ενδέχεται να χρειαστεί επανάληψη της επέμβασης, εφόσον παρατηρείται αύξηση των συλληφθέντων ακμαίων, για τη μείωση των πληθυσμών του δάκου, πριν εναποθέσουν τα αυγά τους στον ελαιόκαρπο. Σωστή και αποτελεσματική εφαρμογή δολωματικών ψεκασμών σημαίνει να ψεκάζεται μέρος της εσωτερικής κόμης των δέντρων, να τηρούνται σωστά οι δόσεις του ελκυστικού και του εντομοκτόνου, να ρυθμίζεται σωστά η πίεση στο ψεκαστικό μέσο, καθώς και να μην αφήνονται απέκαστα μεγάλα τεμάχια ελαιώνων. Οι ψεκασμοί καλύπτει με εγκεκριμένα για την καλλιέργεια και τον εχθρό εντομοκτόνα συστήνονται μόνο όταν η προσβολή του ελαιόκαρπου είναι πάνω από το οικονομικό όριο, δηλαδή μεγαλύτερη από 5% ζωντανή προσβολή για τις ελαιοποιήσιμες και 1% για τις επιτραπέζιες ποικιλίες. Στα καλλιεργητικά μέτρα συγκαταλέγονται η συγκομιδή, ως επί των πλείστων όλων των καρπών, καθώς οι ασυγκόμιστοι καρποί είναι φυσικό εκτροφείο για τον δάκο, η πρόωπη συλλογή των καρπών που μειώνει τον κίνδυνο όψιμων προσβολών και η αυξημένη προσοχή σε αρδευόμενους ελαιώνες όπου αυξάνεται ο πληθυσμός του δάκου.

Περαιτέρω, όσον αφορά στο Πρόγραμμα Δακοκτονίας, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 186 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α'87), η κατάρτιση, ο συντονισμός, η εποπτεία και ο έλεγχος του προγράμματος, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι διαδικασίες ανάδειξης εργολάβων ψεκασμών και παγιδοθεσίας, όπως και η παρακολούθηση και ο έλεγχος του έργου τους, που αποτελούν τους πλέον καθοριστικούς παράγοντες επιτυχίας του προγράμματος, είναι αρμοδιότητες που ανήκουν στις Περιφέρειες και τις Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) της χώρας με τις Διευθύνσεις τους. Επιπλέον, στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι: *«Η επισημάνση και παρακολούθηση της εξέλιξης εχθρών και ασθενειών των καλλιεργειών και εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπισή τους»* ανήκουν επίσης στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Π.Ε. της χώρας. Σημειώνεται ότι οι ΔΑΟΚ, στο τέλος του Προγράμματος Δακοκτονίας και έγκαιρα πριν από την έναρξη της συγκομιδής του ελαιόκαρπου, όταν διαπιστώσουν ότι οι κλιματολογικές συνθήκες (θερμοκρασία, σχετική υγρασία) είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη και εξέλιξη δακοπροσβολών, εκδίδουν Δελτίο Τύπου και ενημερώνουν για τη λήξη των ψεκασμών και τη λήψη μέτρων από τους ελαιοπαραγωγούς για την προστασία της ελαιοπαραγωγής.

Προκειμένου να βελτιωθούν και να επιταχυνθούν οι απαιτούμενες διοικητικές διαδικασίες, ώστε να διενεργείται το Πρόγραμμα Δακοκτονίας στην ελληνική Επικράτεια όσο το δυνατόν πληρέστερα και πιο έγκαιρα, η συνεργασία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με το συναρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών υπήρξε στενή και είχε ως αποτέλεσμα την έγκαιρη έκδοση όλων των απαιτούμενων κανονιστικών και νομοθετικών διατάξεων για το Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2019.

Πιο συγκεκριμένα:

- α) Η έκδοση του προϋπολογισμού του Προγράμματος έγινε στις 11.1.2019 και με κατανομή ποσού ύψους 20.954.300,00€ στις Περιφέρειες της Χώρας.
- β) Η έκδοση της απόφασης που καθορίζει τον συνολικό αριθμό εποχικού προσωπικού του Προγράμματος Δακοκτονίας έγινε στις 31.1.2019. Βάσει της παραπάνω απόφασης οι περισσότερες Π.Ε. ξεκίνησαν άμεσα τις διαδικασίες πρόσληψης του εποχικού προσωπικού.

γ) Η ψήφιση τροπολογίας στον ν. 4604/2019 «Πρώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας- Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας – Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση- Λοιπές διατάξεις» (Α'50), ως παρ. 2 του άρθρου 82 με τίτλο «Εξαιρέσεις από την αναστολή προσλήψεων λόγω εκλογών», όπου συμπεριελήφθησαν και οι απασχολούμενοι στα Προγράμματα Δακοκτονίας και αποφεύχθηκε οποιαδήποτε καθυστέρηση στην πρόσληψη του εποχικού προσωπικού.

δ) Στο άρθρο 33 του ν. 4597/2019 (Α'35), δίνεται η δυνατότητα στους προσωρινούς μειοδότες των εργολαβιών του Προγράμματος Δακοκτονίας έτους 2019, της εκτέλεσης του έργου πριν την υπογραφή των συμβάσεων, ώστε να ξεκινήσει έγκαιρα ο 1^{ος} ψεκασμός. Με το ίδιο άρθρο ορίστηκε ως αρμόδιο το ΥΠΑΑΤ για την προμήθεια των υλικών δακοκτονίας.

Υπογραμμίζεται ότι για το Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2020 υπάρχει η ίδια προοπτική της έγκαιρης έκδοσης των απαιτούμενων κανονιστικών και νομοθετικών διατάξεων.

Ειδικότερα, στην Περιφέρεια της Κρήτης, τα διαθέσιμα κατάλληλα αποθέματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Π. Κρήτης για χρήση στο πρόγραμμα δακοκτονίας έτους 2019 ανά Π.Ε. είχαν ως εξής:

Π.Ε.	ΕΛΚΥΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ (σε αριθμό ψεκασμών)	ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΑ (σε αριθμό ψεκασμών)
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	3,4	2,8
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	2,5	3,6
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	4,6	2,6
ΧΑΝΙΩΝ	4,8	2,7

Οι ανάγκες σε υλικά που προέκυψαν για τους ψεκασμούς του Σεπτεμβρίου, καλύφθηκαν με μετακινήσεις υλικών μεταξύ των Π.Ε. της Κρήτης, στο τέλος του Αυγούστου και έτσι κατέστη δυνατή η πραγματοποίηση των ψεκασμών κατά το μήνα Σεπτέμβριο.

Αναλυτικά:

- 1) Από την Π.Ε. Χανίων μεταφέρθηκαν 10 τόνοι ελκυστικής ουσίας Entomela στην Π.Ε. Λασιθίου και 78 λίτρα σκευάσματος με δ.ο. dimethoate στην Π.Ε. Ηρακλείου.
- 2) Από την Π.Ε. Λασιθίου μεταφέρθηκαν 1.535 λίτρα σκευάσματος με δ.ο. dimethoate στην Π.Ε. Ηρακλείου. Η παραλαβή της προμήθειας των υλικών δακοκτονίας έτους 2019 από τις ΔΑΟΚ, ξεκίνησε αρχές Οκτωβρίου και οι ψεκασμοί συνεχίστηκαν κανονικά μέχρι το τέλος του προγράμματος σε κάθε ΠΕ.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι για τη βελτίωση του Προγράμματος Δακοκτονίας και για τον έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε ελιά και ελαιόλαδο, το ΜΦΙ και η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνεργάζονται στενά.

Επιπλέον, το ΜΦΙ, το οποίο ασχολείται διαχρονικά με τη Φυτοπροστασία της Ελιάς, υλοποιεί ερευνητικές εργασίες, καθώς και πλήθος εθνικών και διεθνών ερευνητικών έργων, όπως είναι το πρόγραμμα Συγκριτικών Πειραματικών Εργασιών Καταπολέμησης του Δάκου της Ελιάς. Επιπλέον, συμμετέχει ως εταίρος στο έργο Εμβληματική Δράση «οι Δρόμοι της Ελιάς» Υποέργο II «Βιώσιμη φυτοπροστασία της

ελιάς με εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών» - Φυτοπροστασία, με φορέα χρηματοδότησης τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Το εν λόγω έργο αφορά στην αποτελεσματική και μακροπρόθεσμα βιώσιμη φυτοπροστασία της ελιάς, με τα λιγότερα δυνατά χημικά υπολείμματα στο προϊόν και το περιβάλλον. Κύρια εντομολογικά (όπως ο δάκος) και φυτοπαθολογικά προβλήματα (όπως *verticillium*, *xylela*) θα στοχευθούν, με νέες τεχνικές και τεχνολογίες που βασίζονται στη γονιδιοματική. Αποτελέσματα της έρευνας, όπως η μειωμένη ελκυστικότητα των χρησιμοποιούμενων υδρολυμένων πρωτεϊνών στους δολωματικούς ψεκασμούς, συγκριτικά με τη μεγάλη υπολειμματική διάρκεια των εντομοκτόνων, αλλά και η μείωση της ψεκαζόμενης ποσότητας ανά μεταχειριζόμενο δένδρο, η οποία βρέθηκε εξίσου αποτελεσματική με την εφαρμοζόμενη σήμερα, δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου και διαχέονται σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, μέσω ημερίδων, συναντήσεων, συνεδρίων, ομιλιών, ενημερωτικών φυλλαδίων κ.ά..

Περαιτέρω, στοχεύοντας στον εκσυγχρονισμό της δακοκτονίας και την ανεύρεση εναλλακτικών μεθόδων και μέσων για την αντιμετώπιση του προβλήματος, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, διά της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ, υλοποιεί Δράσεις Κατάρτισης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις με αντικείμενο την ελαιοκομία. Περαιτέρω, το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών φυτών και Αμπέλου (ΙΕΛΥΑ) του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ, συνεργαζόμενο με άλλα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας (ΙΤΕ, ΜΦΙ, ΓΠΑ κ.ά.), υλοποιεί ερευνητικά έργα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΥΠΑΑΤ (Συγκριτικές Πειραματικές Εργασίες για την αντιμετώπιση του Δάκου, NT4D).

Ειδικότερα, το έργο NT4D, το οποίο χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αφορά στην πιλοτική εφαρμογή νέων διαθέσιμων τεχνολογιών, εφαρμογών και επιστημονικών δεδομένων, που μπορούν να συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό του εθνικού προγράμματος δακοκτονίας, και συντονίζεται από το ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ/Ινστιτούτο Ελιάς Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου. Στην παρούσα φάση διενεργούνται προκαταρτικές δράσεις, όπως

- 1) καταγραφή του δρομολογίου των γεωργικών ελκυστήρων (κατά τον ψεκασμό) και των παγιδοθετών, με χρήση ελεύθερα διαθέσιμων εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας
- 2) αυτόματη καταγραφή δακοσυλλήψεων με ηλεκτρονικές παγίδες
- 3) μεταφορά δεδομένων σε πραγματικό χρόνο σε ερευνητικά εργαστήρια του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ για περαιτέρω επεξεργασία.

Αναφορικά με την εφαρμογή του Προγράμματος Δακοκτονίας και την αποτελεσματικότητά του σε συνάρτηση με μυκητολογικές προσβολές, οι οποίες παρατηρήθηκαν για πρώτη φορά φέτος στην Κρήτη, σημειώνεται ότι σε σημαντικό αριθμό δειγμάτων ελαιοκάρπου και φύλλων, τα οποία προέρχονται από διάφορες περιοχές της Κρήτης και έχουν προσκομιστεί από διάφορους φορείς (ΔΑΟΚ, Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου) ή από ιδιώτες, στα Εργαστήρια του Ινστιτούτου Ελιάς, Υποτροπικών φυτών & Αμπέλου του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ διαπιστώθηκαν έντονες προσβολές από τον δάκο της ελιάς (*Bactrocera oleae*, Diptera: Tephritidae), καθώς και από πληθώρα μυκητολογικών παραγόντων, οι οποίοι ανήκουν κυρίως στα γένη *Colletotrichum*, *Pseudocercospora*, *Camarosporium*, *Alternaria*, *Fusarium* κ.ά. Οι μύκητες προσβάλλουν τις ελιές κυρίως κατά το στάδιο της ωρίμασης, με συνέπεια την υποβάθμιση της ποιότητας του ελαιόκαρπου και των φυσικοχημικών και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του

παραγόμενου ελαιολάδου, προκαλώντας αύξηση της οξύτητας, αλλοίωση της γεύσης, της οσμής και του χρώματος, αλλά και σημαντική μείωση των πολυφαινολών. Με βάση τα νεότερα δεδομένα, σημειώνεται ότι θα πρέπει να προβλεφθούν ενέργειες/οδηγίες, οι οποίες θα επικεντρώνονται και στην προληπτική αντιμετώπιση των μυκητολογικών προσβολών. Όσον αφορά στη χρήση αποτελεσματικών φυτοφάρμακων, τα οποία χρησιμοποιούνται στη δακοκτονία, επιστημονικές μελέτες υποδεικνύουν πολύ χαμηλά επίπεδα θνησιμότητας από ορισμένα εντομοκτόνα τόσο σε εργαστηριακό όσο και σε επίπεδο αγρού. Το φαινόμενο της μειωμένης αποτελεσματικότητας σχετίζεται με την ανάπτυξη ανθεκτικότητας από τους πληθυσμούς του εντόμου έναντι των φυτοφαρμάκων.

Σημειώνεται ότι οι ΔΑΟΚ, στο τέλος του Προγράμματος Δακοκτονίας και έγκαιρα πριν από την έναρξη της συγκομιδής του ελαιόκαρπου, όταν διαπιστώσουν ότι οι κλιματολογικές συνθήκες (θερμοκρασία, σχετική υγρασία) είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη και εξέλιξη δακοπροσβολών, εκδίδουν Δελτίο Τύπου και ενημερώνουν για τη λήξη των ψεκασμών και τη λήψη μέτρων από τους ελαιοπαραγωγούς για την προστασία της ελαιοπαραγωγής.

Πέραν όλων των παραπάνω, οι ιδιαίτερες κλιματικές συνθήκες που επικράτησαν στη Χώρα τα τελευταία χρόνια, ήταν η αιτία και για την ανάπτυξη όψιμων μυκητολογικών προσβολών στον ελαιόκαρπο, υποβαθμίζοντας σημαντικά την ποιότητα του παραγόμενου ελαιολάδου. Η αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος αποτελεί μία νέα πρόκληση για την ελαιοπαραγωγή της Χώρας και τους παραγωγούς, προκειμένου να προστατευτεί αποτελεσματικά το εθνικό μας προϊόν. Ειδικότερα, κατά τη φετινή ελαιοκομική περίοδο, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έλαβε γνώση του προβλήματος των προσβολών από τον μύκητα *Gloeosporium olivarum*.

Ο παθογόνος μύκητας *Colletotrichum gloeosporioides*, υπεύθυνος για την ασθένεια του γλοιοσπορίου της ελιάς, θεωρείται μία από τις σοβαρότερες και πλέον καταστρεπτικές ασθένειες των καρπών της ελιάς. Εμφανίζεται σε ελαιοκομικές περιοχές της Ελλάδος, στις οποίες επικρατεί υψηλή υγρασία, επιφέροντας μείωση της παραγωγής έως και 100%. Μέχρι πρόσφατα η ασθένεια εμφανιζόταν κυρίως στη Δυτική Ελλάδα, Εύβοια, Κέρκυρα και Λέσβο, όπου οι περιβαλλοντικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη της ασθένειας.

Η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι δυνατή, αρκεί να υπάρχει συνεχής επίβλεψη της καλλιέργειας από τους παραγωγούς, καθώς υπάρχουν διαθέσιμα εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προστασία της παραγωγής από τον παραπάνω μύκητα.

Σημειώνεται ότι, η πρώτη επίσημη αναφορά της εν λόγω ασθένειας στην Κρήτη έγινε από το ΙΕΛΥΑ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Το έτος 2018 συλλέχθηκαν δείγματα καρπού ελιάς από την περιοχή Παλαιών Ρουμάτων Χανίων, τα οποία εμφάνιζαν συμπτώματα μωμιοποιημένων καρπών, ενώ το παραγόμενο ελαιόλαδο παρουσίαζε αυξημένη οξύτητα, με αποτέλεσμα την αδυναμία τυποποίησής του ως έξτρα παρθένου. Ακολούθησε εργαστηριακή ανάλυση και απομονώθηκε ο παθογόνος μύκητας της ασθένειας του γλοιοσπορίου.

Επιπλέον, το ΙΕΛΥΑ, στην προσπάθεια ανάπτυξης της εφαρμοσμένης έρευνας, κατέθεσε πρόταση μελέτης της ασθένειας του γλοιοσπορίου της ελιάς στην

Περιφέρεια Κρήτης, στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, Υπομέτρα 16.1-16.2, με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- 1) αποτύπωση της έκτασης του προβλήματος (επιδημιολογική μελέτη),
- 2) παρακολούθηση της πορείας της σε τοπικό επίπεδο και
- 3) κατανόηση του βιολογικού κύκλου ζωής του παθογόνου.

Η πρόταση βρίσκεται στο στάδιο διοικητικού ελέγχου των στοιχείων από την Περιφέρεια Κρήτης και εφόσον εγκριθεί, θα επιτραπεί να προσδιοριστούν εγκαίρως τα ακριβή χρονικά σημεία (άνοιξη και φθινόπωρο) επεμβάσεων, αυξάνοντας σημαντικά την αποτελεσματικότητα των μέτρων με ταυτόχρονη μείωση της άσκοπης χρήσης των χημικών μέσων (μυκητοκτόνων).

Σχετικά με την αποτελεσματικότητα της δακοκτονίας σε συνάρτηση με μυκητολογικές προσβολές, οι οποίες παρατηρήθηκαν για πρώτη φορά φέτος στην Κρήτη, σημειώνεται ότι σε σημαντικό αριθμό δειγμάτων ελαιοκάρπου και φύλλων τα οποία προέρχονται από διάφορες περιοχές της Κρήτης και έχουν προσκομιστεί από διάφορους φορείς (ΔΑΟΚ, Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου) ή από ιδιώτες, στα Εργαστήρια του Ινστιτούτου Ελιάς, Υποτροπικών φυτών & Αμπέλου του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ διαπιστώθηκαν έντονες προσβολές από τον δάκο της ελιάς (*Bactrocera oleae*, Diptera: Tephritidae), καθώς και από πληθώρα μυκητολογικών παραγόντων οι οποίοι ανήκουν κυρίως στα γένη *Colletotrichum*, *Pseudocercospora*, *Camarosporium*, *Alternaria*, *Fusarium* κ.ά. Οι μύκητες προσβάλλουν τις ελιές κυρίως κατά το στάδιο της ωρίμασης με συνέπεια την υποβάθμιση της ποιότητας του ελαιόκαρπου και των φυσικοχημικών και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του παραγόμενου ελαιολάδου προκαλώντας αύξηση της οξύτητας, αλλοίωση της γεύσης, της οσμής και του χρώματος, αλλά και σημαντική μείωση των πολυφαινολών.

Αναφορικά με την αποζημίωση των παραγωγών για ζημιές στις καλλιέργειές τους από εντομολογικές και μυκητολογικές προσβολές, σημειώνεται ότι αυτές δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α. και ως εκ τούτου δεν αποζημιώνονται σύμφωνα με τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής.

Έτσι, οι ζημιές που προξενήθηκαν το 2019 στις ελαιοκαλλιέργειες διαφόρων περιοχών της Κρήτης (περιοχές της Π.Ε Ηρακλείου, Χανίων, Ρεθύμνου Λασιθίου) , κυρίως από το δάκο δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α..

Ωστόσο, οι ανωτέρω ζημιές θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ) αρμοδιότητας ΠΣΕΑ, όπου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ζημιά να οφείλεται σε θεομηνίες ή δυσμενείς συνθήκες και οι οποίες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν, διότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα για τον σκοπό αυτόν. Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να τεκμηριωθεί η σοβαρότητα των ζημιών, θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι οι εν λόγω προσβολές έχουν αποκτήσει επιδημικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να πληγεί μία ευρύτερη περιοχή σε τέτοιον βαθμό ώστε να υπάρχει αντίκτυπο στην οικονομία αυτής.

Για τον σκοπό αυτόν, έχει οριστεί ένα κατώφλι ζημιάς, πέρα από το οποίο θεωρείται ότι η συγκεκριμένη ζημιά μπορεί να ενταχθεί σε καθεστώς ενισχύσεων. Το κατώτατο αυτό όριο έχει καθοριστεί στο 30% των ομοειδών ειδών του νομού-Π.Ε. σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και

Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) τον επόμενο χρόνο της συγκομιδής και δίνονται μετά από επεξεργασία στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Επίσης, θα πρέπει να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης των προσβολών.

Επιπρόσθετα, και σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό του ΕΛ.Γ.Α. θα πρέπει να ισχύουν και τα κάτωθι:

- α) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από επιτροπή, η οποία ορίζεται από το ΥΠΑΑΤ, ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μίας δυσμενούς καιρικής συνθήκης (απαραίτητη προϋπόθεση για έναρξη της διαδικασίας),
- β) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών,
- γ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και
- δ) να έχει ακολουθηθεί η σωστή καλλιεργητική τεχνική και να έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η ζημιά και η εξάπλωσή της.

Αναφέρεται ότι ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ελαιοπαραγωγοί ολόκληρης της χώρας, με παρέμβασή του στην τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας που πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου στις Βρυξέλλες:

- ανέδειξε τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ελαιοκαλλιεργητές της Ελλάδας εξαιτίας, μεταξύ άλλων, των ακραίων καιρικών φαινομένων, απόρροια της κλιματικής αλλαγής,
- υπογράμμισε ότι «οι ελαιοπαραγωγοί βλέπουν το εισόδημά τους να αφανίζεται για δεύτερη συνεχή χρονιά» και
- κάλεσε την Επιτροπή να συνεκτιμήσει τα δεδομένα και να εξετάσει εναλλακτικές ενίσχυσης του τομέα για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά του.

Επιπλέον, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατανοώντας την ανάγκη μελέτης, σε επιστημονικό επίπεδο, των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των ακραίων καιρικών φαινομένων που αυτή προκάλεσε στις ελαιοκαλλιέργειες της Κρήτης, εξέδωσε στις 4 Δεκεμβρίου απόφαση (ΑΔΑ: 669Β4653ΠΓ-ΝΨ1), με την οποία συστήνεται και συγκροτείται Ομάδα Εργασίας για τον σκοπό αυτόν. Η ανωτέρω Ομάδα θα ολοκληρώσει το έργο της σε 6 μήνες παραδίδοντας σχετικό πόρισμα στον Υπουργό, ώστε στη συνέχεια το Υπουργείο να τεκμηριώσει το αίτημα της χώρας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση για σχετική οικονομική βοήθεια προς τους πληγέντες.

Κατά τα λοιπά αρμόδιο να απαντήσει για τα θέματα που το αφορούν είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, προς το οποίο διαβιβάζεται ηλεκτρονικά η Ερώτηση 2568/12-12-2019 και το παρόν έγγραφό μας.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1.Υπουργείο Εσωτερικών
 - Γραφείο κ. Υπουργού
- 2. Βουλευτή κ. Γ. Λογιάδη